

ગુલાબ સીંહ

અને

રૂપસુંદરીની વાર્તા.

છપાવી પ્રસીધ્ધ કરનાર

એ. ડી. સાકરવાલા

૨૧૧, જકરીઆ મસજીદ, મુંબઈ.

માલેક અને પ્રીટર કાવશજી શેરાબજીએ

ધી “ કમર ” પ્રેસ અબ્દુલરહેમાન

સ્કીટમાં છાપીછે

ગુજરાત વિધાપીઠ ગ્રંથાલય
અધિકારી
ગુજરાતી કોપીરાઈટ-સંગ્રહ

૪૨૫૨
૭

गूजरात विद्यापीठ ग्रंथालय

[गजगती कॉपीराइट विभाग]

अनुक्रमांक ४२५२

वर्गीक

पुस्तक नाम गुलाबसिंह रूने शस्त्रुंक्षी
जीवात

विषय

ગુલાબસીંહ અને રૂપસુંદરીની વાર્તા.

પુર્વે તારાપુર નામના નગરમાં અભયસીંહ નામનો રાજા રાજ કરતો હતો. તેનાં રાજ અમલમાં ચાલતી રાજ નીતિથી પ્રજાને સર્વે પ્રકારનું સુખ હતું.

એ નીતિવાન રાજાને માનસીંહ સરદારસીંહ અને ગુલાબસીંહ નામના ત્રણ પુત્રો હતા, એ ત્રણે પુત્રો ચંચલ ચક્રોર બુદ્ધિશાલી અને ગુણવાન હોઈ જે પોતાના પીતાશ્રીજીની આજ્ઞાને શીર સમાન ગણી વરતતા હતા.

પોતાની વૃદ્ધ અવસ્થા થયેલી જોઈને, અને રાજ તંત્ર ચલાવવાની શક્તી ઘટતી જતી જોઈને રાજાએ પોતાનાં પ્રવીણ પ્રધાન પ્રવીણસાગરને પોતાની પાસે બોલાવીને પોતાનાં સર્વે વીચાર પ્રસીધ કર્યા. રાજાના આ વીચારોને પ્રધાને પોતાની અનુમતી આપવાથી રાજાએ રાજ્યનાં ત્રણ ભાગ પાડી પહેલું ભાગ અકેક પુત્રને સોંપી આપવાનો ઠરાવ પ્રધાનની મક્ક પ્રસીધ કર્યા પછી, તે ઠરાવ ત્રણે પુત્રોને પોતાની મીપ બોલાવી પોતાનો ઠરાવ સંભળાવી દીધો.

રાજાનો આ ઠરાવ ત્રણે રાજપુત્રોને ન રૂચવાથી તેઓએ અત્યાંપૂર્વક કરજોડીને રાજાને કહ્યું કે, “ઓ પીતાજી ! આના કરતાં તો સર્વે કરતાં ઉત્તમ એ છે કે અમારા ત્રણે પાંથી કોઈને પણ આખું રાજ સોંપશો તો અમને કોઈપણ પ્રકારનું માંડું લાગવાનું નથી.”

(૨)

પોતાનાં આ ત્રણે પુત્રોનો આ વીચાર સાંભળીને, રાજાએ તેઓને કહ્યું કે, ' હમણું તમે તમારે કામે લાગો. તે માટે મારે શું વિચાર કરવો, તે કરીને હવે પછી તમને જણાવીશ ? ' રાજાનો આ હુકમ થતાં ત્રણે પુત્રો પોતાના સ્થાનમાં ગયા. હવે આનું શું કરવું ? આ ત્રણોનાં મન કેમ રીઝે ? તેને માટે વીચાર કરતાં કરતાં કેટલાયેક દીવસો વીતી ગયા પણ રાજા કોઈપણ નિરણય ઉપર આવી ન શકવાથી રાજાની મુખ મુદ્રા કરમાતી ચાલી.

રાજાની આવી સ્થિતિ થયેલી જોઈને પ્રધાને રાજાને ખુશ્કું કે ' ધીરાજ ! આપ આજ કેટલાક દીવસ થયા શા માટે ઉદાસ રહો છો તે કૃપા કરીને આપના સેવકને જણાવશો તો તમારો દાસ તમારા દુઃખમાં લાગ લેવાને પોતાથી બનતું કરવાને ચુકશે નહીં.

રાજાએ કહ્યું કે, ' અહો વિવેકી પ્રધાન ! આપણે જે વીચાર કર્યો હતો તે વીચાર રાજપુત્રોને ન રચવાથી, તેઓ પોતાનો એવો વીચાર દર્શાવ્યો કે રાજાના ત્રણ ભાગ ૧ પાડતાં ત્રણમાંથી કોઈને પણ રાજપદ આપવું આના વીચાર ને વીચારમાં ગુંથવાઈ જવાથી મારી મુખ મુદ્રા કરમાઈ ગઈ.

પ્રધાને કહ્યું કે, ' એમાં શી મોટી વાત છે એનો સેઈલજા છે, જો આજ્ઞા હોય તો, આપનો દાસ તે દર્શાવવાને તૈયાર છે ?'

રાજાએ કહ્યું કે ' ખુશીથી દર્શાવો ' પ્રધાને કહ્યું કે ' આવતી કાલે બપોરના ત્રણ વાગે રાજ, મહેલની આગળ જો

સ્વાર થઈ હાજર રહેવું. તે વખતે રાજ મહેલ ઉપરથી ત્રણ દીસાએ ત્રણ તીર ફેંકવામાં આવશે. જે જે તીર જે જે દીસાએ જાય તે તીર ઉપાડી તે દેશમાંથી અલોકીક બીજ વસ્તુની જે શોધ લાવશે તેને આ તારાપુર નગરનું રાજપદ અર્પણ કરવા માં આવશે. આ પ્રમાણે આપે આપના ત્રણે પુત્રોને કહેવું.

પ્રધાનની આ યુકતી રાજને અનુકુલ લાગવાથી રાજની મુખ મુદ્રા કમળ સમ પ્રપ્રુલ્હીત થતી ચાલી, અને હસ્તે વદને રાજાએ તરત હુકમ મોકલી, ત્રણે પુત્રોને પોતાની સમીપ બોલાવી મંગાવીને પોતાનો હુકમ સંભલાવ્યો. રાજાનો આ હુકમ સંભલી ત્રણે પુત્રો બહુ ખુશી થઈ હસ્તે મુખડે પોતાને સ્થાને ગયા.

રાજાનો આવી પ્રકારનો વીચીત્ર ઠરાવ પવનની પેઠે સમગ્ર નગરમાં ફેલાઈ જવાથી સમગ્ર પ્રજા હેરત પામી ગઈ. આ ચમત્કાર જોવાને આતુર થયેલી પ્રજા બીજે દીવસે સમય થતાં પહેલા રાજાના મહેલની આસપાસ ફરી વલી અને શું ચમત્કાર બને છે. તે જોવાને એક ધ્યાન થઈ ગઈ. રાજા બરાબર બપોરનાં બે વાગે પોતાનાં રાજમંડળ સહીત મહેલની અગાસીમાં આવીને બેઠા.

બરાબર ત્રણનો ટકોરો પડતાની સાથે આ ત્રણે રાજકુમારો પોતાનાં ઘોડા ઉપર બેસી મહેલની આગળ આવી ઉભા.

રાજાનો હુકમ થતાં શૈન્યાધીપતિએ એક તીર જોરથી ફેંક્યું. તે તીર ફેંકતાની સાથે, તે તીરની પાછળ સૌથી વડીલ

(૪)

થોડેક ચાલો તે ત્યાં અટક્યો આજ તેણે તેના સ્નેહીઓને
દો પાટી આપેલા હોવાથી તે વીચારમાં પડ્યો કે
મહારા સ્નેહીઓને હું કંઈ ચા પીવરાવું ? પણ
તુરતજ તેને કંઈ યાદ આવ્યું અને તે સીધો
મસજીદ ખંદર રોડપરગયો. ત્યાં આવેલી

**બાદશાહી કોફી એન્ડ ટી
ડીપોમાંથી તેણે ચહાનો
એક દબ્બો ખરીદ કર્યો**

તે તેણે તેના સ્નેહીઓને પીવરાવી આવી ઉમદા ચાહ
પીવાને તે લોકો વધારે આતુર થયાં તરતજ તેઓએ ઠરાવ
કર્યો કે બસ જીંદગી પર્યંત બાદશાહીજ ચહા અગર કાફી
પીવી કારણ કે એ ઉત્તમ ચાહ કાફી આજ કાલ સ્થગે
સ્થગે પ્રચલીત છે.

(૫)

રાજપુત્રે પોતાનાં તેજ ઘોડાને છોડી મુક્યો. તે જોઈ શૈન્યાધિ-
પતિએ બીજી તીર ઉપાડી કમાન ઉપર ચઢાવી એવા જોરથી
બીજી ઉંચ દીશાએ ફેંક્યું કે તે તીર એકદમ આકાશના વાદ-
લામાં ભરાઈ ગયું કેમ ન હોય તેવી રીતે વાદલાની સાથે
વાત કરતું આગળ ચાલ્યું. તે જોઈ બીજા રાજકુંવરે તે
આકાશ ગામી તીરની પાછળ પોતાનાં ઘોડાને છોડી દીધો.
સેનાધીપતીની આ અદ્ભુત શક્તિ જોઈને સકળ પ્રજા હર્ષનાદ
કરવા લાગી.

ત્રીજી તીર મહોદ્ધું અને ભયંકર હતું, તે તીર સેનાપતી
એ એક હાથમાં ઉપાડી કમાનમાં મુકી બે પગનાં અંગુઠામાં
ગોઠવી ખુબ જોરથી ત્રીજી દીશાએ ફેંક્યું, આ તીર આડુ
અવજી થતું, ઉપર નીચે ચઢતું ઉતરતું વચમાં આવતાં પક્ષી-
ઓનો નાશ કરતું. આગળ ચાલ્યું. આ તીર ત્રણ દીશાની
વચ્ચે પોતાની રમત કરી રહ્યું હતું. તે જોઈને સર્વેથી ન્હાનો
કુંવર અભયબીમાં ગરકાવ થઈ જઈ મનમાં વીચાર કરવા
લાગ્યો કે, ‘અહો હૈવ ! આ તીરની શક્તિ મારી શક્તિ કરતાં
ત્રણ ગણી શક્તિ ધરાવે છે. તે શક્તિને હું કેમ વશ કરી
શકીશ ? એ એક પળમાં કયાં જશે’ અને હું એક પળમાં
કયાં મુઘી જઈ શકીશ. બનનાર હશે તે બનશે, એમ હીંમત
હારી જવાથી શું થનાર હતું, એ પવન વેગી તીર છે. તેના
કરતાં મારા મનનો વેગ વધારે છે ? માટે ઓ મન ! હવે તું
એકા આતું અટક, અને તારા વેગ રૂપી ઘોડાને છોડી દે.
તો તું તારા કાર્યમાં જય મેળવીશ. એટલું કહેતાનો સાથે

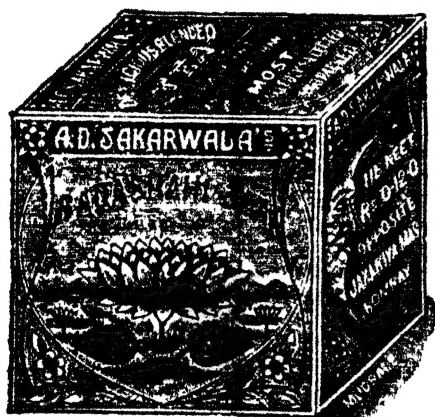
પોતાનાં ઘોડાને તે તીરની પાછળ છોડી મુક્યો. આ બનાવ જોઈ તમામ પ્રજા અકચકીત થઈ જઈ ને એક ક્ષણમાં વીખરાઈ ગઈ. ત્રણ જુદી જુદી દીશાએ ફેંકેલાં ત્રણ તીરોને શોધી કાઢવા માટે, ત્રણ જુદી જુદી દીશાએ નીકલેલા ત્રણ પુત્રે ફરતાં ફરતાં એક મેકને જોઈ નહીં શકે તેવી રીતે એક વીચીત્રપુરી નામની નગરીના દરવાજા આગળ આવી પોહ્યાં. દરવાજાની અંદર બીજા નાના નાના ત્રણ દરવાજાઓ હતા જે દરેકમાં હાખલ થવાથી જુદા જુદા શેઢેરમાં જવાતું હતું.

પહેલા તીરની શોધમાં નિકળેલો માનસીંહ ભટકતો ભટકતો વીચીત્રપુરના પહેલા દરવાજા આગળ આવી પહોંચ્યો. અને જોયું તો તેનું તીર તે દરવાજા ઉપર આવી ચોટેલું હતું, તે જોઈને તે માનસીંહ તરત પોતાના ઘોડાને એક વડના થડે જઈ બાંધીને તે દરવાજાની ઉપર ચઢી ગયો અને તે તીરને ખેંચી કાઢી તે વડની નીચે આવી વીશ્રાંતી લેવાને બેઠો.

બીજું તીર બીજા દરવાજા ઉપર આવી ચોટી ગયું હતું તેની શોધ કરતો કરતો સરદારસીંહ તેજ દરવાજાની આગળ આવ્યો અને જોયું તો તેનું તીર તેની નજરે પડ્યું. તે જોતા ની સાથે તે દરવાજાની સામે એક મહોટી ઉંડી વાવ હતી, અને તે વાવની પાસે એક મોટો પીપળો હતો તેના થડ સાથે પોતાના ઘોડાને બાંધી દરવાજા ઉપર ચઢી જઈને પોતાના તીરને ખેંચી કાઢી પોતાની જગાએ આવી બેઠો.

(૭)

અને તરતજ તેણે બેચુંતો તેની નજરે
બાદશાહી કાંફી ને ટી ડીપો
 એ નામનું પાટીયું નજરે પડ્યું.

તેના શેઠે તેને બાદ-
 શાહી ચાહાનો એક ડબો
 ખરીદવા મોકલ્યો હતો.
 તેથી તેણે ત્યાંથી પ્રખ્યા
 ત બાદશાહી ચાહાનો
 એક ડબો ખરીદ કર્યો.
 તેના શેઠે તેની અજ

માઇસ લીધી કે તુરતજ ખોળ ત્રણ ડબા સાથે મંગાવ્યા
 આનું કારણ સમજ્યો કે બાદશાહી ચાહ આજકાલ આખા
 હિન્દુસ્તાનમાં લોક માન્ય થઈ પડી છે અને તેથીજ તે
 દરેકની પ્રથંદગી પામે તેમાં નવાઇ નથી.

મસજીદ બંદર રોડના-રસ્તાપર નીકળજે કે ઉપરનું
 બોર્ડ તમારી નજર પડશે.

ત્રીજી તીર જે ત્રીજા દરવાજા ઉપર આવી ચોટી ગયું હતું તેનો શોધક તેને શોધતો શોધતો તેની પાસે આવી ઉભો, તે જોતાની સાથેજ પોતાના ઘોડા ઉપરથી ઉતરી પડી દરવાજાની સામે આવેલા એક અતીતના મઠમાં જઈ ઘોડાને બાંધી દરવાજા ઉપર ચઢીને પોતાના તીરને ખેંચી કાઢી નીચે ઉતરી મઠમાં ગયો.

આ ત્રણે રાજપુત્રો પોતાના ઘોડા ઉપર સ્વાર થઈ વીચીત્રપુરીની બહારની આસપાસની રમણીક શોભા જોવા નિકળ્યા. જોતાં જોતાં આ ત્રણે રાજપુત્રો વીચીત્રપુરના પહેલા દરવાજા આગળ ભેગા થઈ ગયા. પોતાનો હેવાલ એક એકને કહ્યા પછી તેઓ એવા ઠરાવ ઉપર આવ્યા કે, આપણે દરેક જુદે જુદે દરવાજેથી જુદા જુદા નગરમાં જવું અને ત્યાંથી જે કોઈ નવાઈની વસ્તુ ખરીદી લાવી પહેલો આવે તેણે આ વડની આગળ ખેશવું અને પછી આપણે ત્રણે જણા ભેગા થયા પછી ત્રણે જણા સાથે મળીને આપણા રાજનગરમાં જવું.

આવો વીચાર કરીને આ ત્રણે જણા જુદા જુદા નગરમાં પ્રવેશ કરી નગરમાં ફરવા લાગ્યા.

માનસીંહ એક મ્હાન ઝવેરીને ત્યાં જઈ ઉતર્યો હતો. તે દયાળુ દીલના ઝવેરીએ તેની સારી રીતે પરોણાગત કરી. આ નગરમાં શામાટે આવ્યા છો તેનું કારણ પુછ્યું, તેના કારણે તે ઝવેરીને જણાવવાથી તે ઝવેરી ખુશ ખુશ થઈ ગયો.

આજે આ નગરમાં એક કારીગર એક નવીન પ્રકારનું વૈમાન લાવી બજારમાં વેચવા બેઠો હતો. પણ તેની કીંમત બહુ મોઘી હોવાથી તે વૈમાનને કાઢી ખરીદ કરી શક્યું નહીં. આ બજાર ઝવેરીને પડતાં ઝવેરીએ તે સંબંધી માનસી હને કહ્યું. માનસીહ તરત તે ઝવેરીને સાથે લઈ તે વૈમાન વેહેચનાર પાસે જઈને વૈમાનને ખારીકીથી તપાસી જોઈને તેની કીંમત પૂછી. વૈમાન બનાવનારે પાંચ હજાર સોનાના સીકકા માગ્યા. અને કહ્યું કે જે કોઈ આ વૈમાનને ખરીદશે તો હું તેની ખુબી થું છે તે બતાવીશ. માનસીહે તે વૈમાન બનાવનારને કહ્યું કે, તું અમને આ વૈમાનમાં બેસાડી, અમને અમારા ઠેકાણે લઈ જા, અને તેનો સરવે લેઈ અમને બતાવ તો હું તારી મોં માંગી કીંમત ગણી આપાશ.

વૈમાન બનાવનાર તરત વૈમાનની અંદર ચઢી બેઠો અને પછી આ બંનેને અંદર બેસાડી વૈમાનની કલ દાખી કલ દાખવાથી વૈમાન ઉપર ચઢ્યું અને માનસીહના કહેવા મુજબ ઝવેરીના બંગલામાં વૈમાન બનાવનારે વૈમાનને લઈ જઈ ઉતાર્યું. વૈમાનની આ ખુબી જોઈ માનસીહ અને ઝવેરી ખુશ ખુશ થઈ ગયા, અને તેની મોં માંગી કીંમત વૈમાન બનાવનારને ગણી આપી.

માનસીહ ઝવેરીને ત્યાં બેઠો છે ને બપોરને વખત પોલીશના માણસો સાથે એક બહુ પૈસાવાલી બાઈ રેતી પીટવી ભય છે જેની સાથે લોકોના ટોલે ટોલાં ભેગાં થાએ છે જે જોઈ માનસીહે પુછ્યું કે આ શા માટે રાય છે જે વીશે

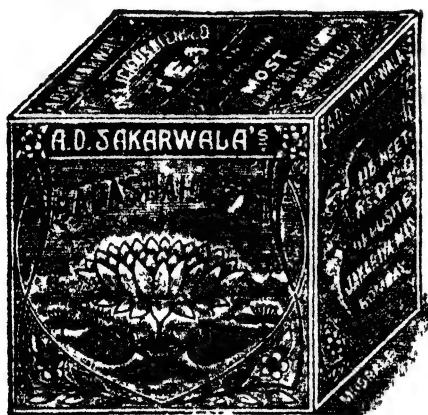
નો ખુલાશો મલ્યો કે એ બાઈની હાથની બાંગડી ખોવાઈ
 મઘ છે જે મલતી નથી અને તેને માટે તે શહેરની પોલીસ
 તપાસ કરે છે. એમ કરતાં બે ત્રણ દીવસો વહી ગયો અને
 એક દીવસ બપોરની વખતે પેલા ચોરે પોલીસ અમલદારનો
 વેશ ધારણ કરી પેલી બાઈને મહેલે ગયો અને તેમને કહ્યું
 કે પોલીસે તમારી બંગડી ચોરનારને પકડ્યો છે જે સાંભલી
 પેલી બાઈ ખુબ હરખમાં આવી ગઈ, તે જોઈ પેલા ચોરે
 કહ્યું કે બાઈ વાંધો એટલોજ છે કે તેની જોડ તપાસવાની
 છે. માટે આપની પાસે બીજી બાંગડી છે, તે આપો કે
 બેઉને મેલવી જોઈએ એવો હુમારો ઉપરીનો હુકમ છે જે
 પરથી પેલી ભોલી બાઈએ ઝટ કરતી બીજી બંગડી ઉતારી
 આપી. પેલા ચોરે એકને ઠેકાણે બેની જોડી કરી લઈ ગયો.
 હવે જ્યારે પેલી બાઈ ચોકાપર જઈ બે બંગડી માંગવા
 લાગી એટલે લોકો તેને હથવા લાગ્યા અને પોલીસના માણસો
 એ તેને દીવાનામાં ઠરાવી જેથી પેલી બાઈ વધારે રડવા
 કુટવા લાગી, પણ જ્યારે પેલા ચોરની બધી હકીકત સમજી
 ત્યારે તે લોકો ચક્રીત થયા. જ્યારે આ સઘળી હકીકત માન-
 સીંહે સાંભળી ત્યારે તેને ઝવેરીને બોલાવીને કહ્યું કે આ
 કામમાં તમારી મદદ પોલીસને કામ લાગશે. સેવટે થોડાક
 દીવસો ગયા પછી પેલો ચોર પેલી બાંગડીનું શોનું વેચી બાઈ
 ગયો હતો. તે હવે પેલા હીરા વેચવા માટે બજારમાં આવ્યો
 તે હીરા ઘણાજ કોમતી હોવાથી તેજ ઝવેરીના હાથમાં
 આવ્યો જે તે ઝવેરીએ તુરત ઓલખ્યા અને પેલા માણસને
 પોલીસને સ્વાધીન કીધો અને હીરા પેલી બાઈને મલ્યા

૪૨૫૨

(૧૧)

અને તેણે ત્યાં આવી મોટા મોટા છાપાવાળાઓ તરફથી
મળેલા અભીપ્રાયો માંગ્યાં તે તેની સામે રજુ કર્યાં તે નીચે
પ્રમાણે હતાં—તા. ૨૦-૧૧-૧૧

બાદશાહી ચહા અને કાફી

જકરીયા મસજીદવાળા
મો. એ. ડી. સાકર-
વાલા તરફથી બાદશા
હી ચહા અને કાફી
ને લગતું કેલેન્ડર મળ્યું
છે. ચહા અને કાફી

ટેસ્ટ અને ફ્લેવર અને રંગમાં ખુબ વખાણાયેલી
છે. મી. સાકરવાલાની એ નામે બાદશાહી ચહા અને કાફી
ખુબમાં કાંઈ હવે નવી નથી બજારે બજાર અને દુકાને
દુકાને તેના પાટીયાં સધળાઓને વાંચવામા આવતાં હશે
અલબત્ત માલ સારો હોવાથી તેનો ઉઠાવપણ તેવોજ મોટો
થતો હોવા બેઈએ.—જામે જમસેદ તા. ૨૦-૧૧-૧૧

જમાંથી પેલી ખાઈએ પેલા ઝવેરીને સાડ ઇનામ આપ્યું જે
જેઈ માનસીંહ ઘણો ખુશી થયો.

થોડા દિવસ પછી માનસીંહ તે વૈમાનમાં બેસી દરવા
જાની બહાર આવી વડ આગળ ઉતર્યો અને પોતાના બંને
ભાઈઓની સાહુ જોતો બેઠો.

સરદારસીંહ બીજે દરવાજેથી દાખલ થઈ બીજા નગ-
રમાં રચના જોવા લાગેા. આ નગરમાં તમામ જુદી જુદી
જાતનાં કારીગરો વસતા હતા, અને જુદી જુદી જાતની બના-
વટોની અમોલીક વસ્તુઓ વેચતા હતા. તે જોતો જોતો
સરદારસીંહ એક મોટા કદની દુરબીન વેચનારની દુકાને આવી
પહોંચ્યો તે દુરબીન જોતાં જ તે દુરબીન ઉપર સરદારસીંહ
મોહીત પડ્યો, અને તે ખરીદવા માટે તેનો કીંમત પુછી
કારીગરે તે દુરબીનનું વરણન કરી બતાવીને તેની કીંમત
પાંચ હજાર રૂપીઆ માંગ્યાં. તે દુરબીનનું અદ્ભુત વરણન
સાંભળી સરદારસીંહ મોહ પામીને બોલ્યો કે એ દુરબીન
મને જોવાદો જેમાંથી તેને જોયું કે ત્રણ ભાઈમાંથી કોઈ પણ
પેલા વડના ઝાડ પાસે આવેલ છે કે કેમ તો તેને
ઝટ માલમ પડ્યું કે મોટો ભાઈ માનસીંહ ત્યાં આગળ
બેઠો છે જેપરથી તેની ખાતરી થવે તરત રૂપીઆં પાંચ હજાર
ગણી આપી દુરબીનને હાથમાં લઈ તેના ગુણોની પરીક્ષા કરતો
કરતો અને તેની ખુબી નીહાલતો નિહાલતો પોતાનાં વડીલ
ભાઈને આવી મલ્યો,

ત્રીજો પુત્ર જે સરવેથી ન્હાનો હતો તે ત્રીજા નગરમાં પેઠા અને ત્યાં તે ચેહેરની જાહોજલાલી જોતો જોતો, મોટી બજાર ક્યે ઠેકાણે બરાય છે અને અજબ નવાઈની ચીજો મોટા મોટા કારીગરો બનાવી ક્યે જગે વેચવા બેસે છે તેની તલાસ કરતો એક બજારમાં દાખલ થયો. તે બજારમાં તપાસ કરતાં માલમ પડ્યું કે, એક કારીગરે એક પંખો લાવેલો છે. અને તેની ભારે કીંમત માંગે છે, પણ તે પંખો કોઈ ખરીદી શકતું નથી, ગુલાબસીંહે વીચાર ક્યો કે આવી નજીવી ચીજની મોટા કીમત માંગે છે ત્યારે જરૂર તેમાં કંઈ પણ કરામત હશે જેથી પેલા કારીગરને પુછ્યું કે એની કીંમત શું? તેને જવાબ દીધો કે ચોનાના ૩૦૦૦) દેરમ પડશે ગુલાબસીંહે તે કીંમત આપવા કબુલ કીધું એટલે તે પંખા માં શુ ખુબી હતી તે તે કારીગરે બતાવી, તે લઈ ગુલાબ સીંહ મનમાં ખુશી થતો થતો જતો હતો.

આ સમયે આ સજકુમાર અને તેનો ઘોડો બહુ થાકો ગયા હતાં તેના શરીરની શક્તી ઘટી ગઈ હતી તેથી તેનો ચહેરો ફીકો પડી ગયો હતો અને ઘોડાની ચાલ પણ ધીમી પડી ગઈ હતી. આ તરૂણ મુસાફર ફરતો ફરતો એક અમીરના મહેલની નીચેથી જતો હતો તેની ઉપર આ અમીરની નજર પડી, અમીરને આ તરૂણ મુસાફર શુરવીર જણાયાથી, તે અમીર તરત પોતાનાં મહેલની નીચે ઉતરી આવી તે તરૂણ મુસાફરને પોતા પાસે બોલાવી સરવે હકીકત પુછી તે તરૂણ મુસાફરે પોતાની સઘલી હકીકત તે અમીરને કહી સંબલાવી. તે સંબલી

થાકેલા શરીરને આરામ આપનાર, બીમારીથી લાગુ પડેલી સુસ્તીને ઉરાડનાર અને ઘેર આવેલા પરોણાના મન યુથ કરી વશ કરનાર બાદશાહી આહ અને

કાફીનો ઢંઢેરો.

- ૧—મને આહાનાર મારાથી કદી નાખુશ થયા નથી.
 ૨—મને પોતાનાં ઘરમાં રાખી મારા ગુણ ગાનારના મગજને સદા શાંત રાખું છું.
 ૩—જો હું તમને, અને તમારા કુટુંબ કબીલા અને મીત્રાને કંટાળા રૂપી થઈ પડી હઉં એમ જો તમને લાગતું હોય તો બેલાશક તમે મારો ત્યાગ કરજો.
 ૪—અને હું જો તમને મારી બીજી બહેન પછીએ કરતાં વધારે ગુણ ધરાવતી હઉં, એમ જો તમારી ખાત્રી થાય તો, તમે મારા પ્રત્યનો પ્રેમ લાવ બનાવવા માટે પાવડી પાળ ન કરતાં સદાને માટે મને તમારા ઘરમાં રોજ યાદ કરજો, અને બીજાને તેમ કરવાને ખાસ લલામણુ કરજો. મારામાં જેટલા ગુણો છે. તેના કરતાં અધીક ગુણ મ્હારી મ્હોટી બહેન કાફી પણ ધરાવે છે માટે જ્યારે તમે તેનો અનુભવ લેશો ત્યારે તમારી ખાત્રી થશે

એ. ડી. સાકરવાલાના
 બાદશાહી કાફી એન્ડ ટી ડીપો.
 મસજીદ બદર રોડ—મુંબઈ,

તે અમીર ખુશ ખુશ થઈ ગયો, અને તેનો હાથ પકડી ઘોડા ઉપરથી નીચે ઉતારી, તેને પોતાનાં મહેલમાં લઈ જઈ પોતાનાં બાબુમાં બેસાડીને તરૂણ મુસાફર સાથે વાતો કરવા લાગ્યો. એટલામાં અમીરનો ચાકર એક સોનાના થાળમાં બે પ્યાલા ચાહના અને થોડોક મેવો મુકીને તેમની પાસે લઈ આવ્યો.

અમારે તેમાંથી એક ચાહનો પ્યાલો ઉપાડી તે તરૂણ મુસાફરનાં હાથમાં મુક્યો મુકતાની સાથે તે ઘટ ઘટ પી ગયો.

આ ચાહ તેના શરીરમાં પ્રવેશ થતાંની સાથેજ આપણા તરૂણ મુસાફરમાં નવી શક્તી આવતી ગઈ અને તે ચાહના ઉત્તમ ગુણથી તેના મો ઉપરનો રંગ બદલાતો ગયો.

તરૂણ મુસાફરને બીજો પ્યાલો પીવાની ઈચ્છા થવાથી અમીરે તરત બીજો પ્યાલો મંગાવી તેના હાથમાં આપ્યો તે પણ પી ગયો, આ બેઈ આ તરૂણ મુસાફરના શરીરનો રંગ બદલાતો ગયો. આ બેઈ આપણા તરૂણ મુસાફર અમીરની અમીરાત ઉપર ફીદા પ્રીદા થઈ જઈ તેના વખાણ કરતાં કરતાં અમીરને પુછ્યું કે, અમીર સાહેબ ! આ વસ્તુનું નામ શું ! તે મહેરબાની કરી કહેશે ?

અમીર-અહો તરૂણ મુસાફર ! આને લોકો બાદશાહી ચાહ કહે છે. તે થાકેલા અને અસક્ત થયેલા શરીરને શક્તી આપનાર ઉત્તમમાં ઉત્તમ વસ્તુ છે. શું આ ઉત્તમ વસ્તુ તમારા મુલકમાં મળતી નથી ?

તરૂણ મુસાફર-નહીં સાહેબ ! અમારા પહાડી પ્રદેશમાં આવી સર્વોત્તમ વસ્તુ મુઢલ જોવામાં કે પીવામાં આવતી નથી. શું આ બાદશાહી ચાહના મોટા વેપાર તમે કરો છો ? તેની ઉત્તપત્તી કેવી રીતે થાય છે.

અમીર- હા જી ! આ બાદશાહી ચાહ અને તેની સાથે બાદશાહી કાફીના હું એકલો વેપારી છું, આ બંને વસ્તુના મોટા મોટા બે બગીચાઓ છે અને તેની બીજ વનરપત્તીની માફક ખુબ સંભાળ રાખવામાં આવે છે.

તરૂણ મુસાફર-તમે તમારા તે બાદશાહી ચાહ અને બાદશાહી કાફીના બગીચાઓ મને બતાવશો.

અમીર-ચાલો હમણાં મારી સાથે. હું બતાવવાને તૈયાર છું. એટલું કહી તે અમીરઆ તરૂણ મુસાફરને પોતાના ચાહના બગીચામાં લઈ ગયો. અને તે બગીચાઓ બતાવ્યા બગીચાઓ જોઈને પાછા ફરતી વખતે તે અમીરે તે તરૂણને પોતાના બાદશાહી ચાહ અને બાદશાહી કાફીના મોટા ભરી રાખેલા ગોદાઉનમાં લાવીને ચાહના અને કાફીના ચાર ચાર ડબ્બા ભેટ આપ્યા. આ તરૂણ મુસાફરે અમીરની આ અમુલ્ય ભેટ લઈ તેનો ઉપકાર માની પોતાના ભાઈઓ પાસે આવ્યો અને તેઓને આ બાદશાહી ચાહ અને બાદશાહી કાફીની ખુબી કહી સંભળાવી એટલુંજ નહીં પણ તેની સાથે ચાહ તૈયાર કરી અકેક પ્યાલો સરવેને પાયો આ બાદશાહી ચાહ અને કાફી પીને બીજા બે ભાઈઓ ખુશ ખુશ થઈ જઈ તેના વખાણ કરવા મંડી પડ્યાં.

(૧૭)

તેણે વધુ માંગ્યાં તે પણ નીચે પરમાણે હતાં.

બાદશાહી ચહા કોફી અને કેલેન્ડર.

મી૦ એ. ડી. સાકરવાલા નામના જકરીયા મસજીદમાં બાદશાહી ચહા કોફીનો વેપાર કરતા મહસ્થ તરફથી એક સુંદર કેલેન્ડર અને ચાહ તથા કોફીના અંકક દબા મળ્યા છે. જેની પહોંચ ખુસીથી સ્વીકારીએ છીએ કેલેન્ડર હરેક કોમના આસામીને ઉપયોગી નજરે પડે છે ઉર્દુ અંગ્રેજી અને ગુજરાતીમાં દરેક કોમના રોજમાહ તારીખ વિગેરે આપવામાં આવ્યું છે, જે ખરેખર સારી ગરજ પુરી પાડે છે ચાહા અને કોફી સુગંધીદાર અને પીવામાં સ્વાદદાર જણાય છે દબા ઊપર કીંમત છાપવામાં આવો નથો તે પણ માની સકાય છે કે હાલનાં હરીફારના જમાનામાં દરેક ને પાલવે એવીજ તેની કીંમત રાખવામાં આવી હશે.

અખબારે સોદાગર

તા. ૧ લી નવેમ્બર ૧૯૧૧

આ બાદશાહી ચાહ અને કાફી બનાવનાર તથા વેચનાર અને તેની બનાવટના, અને તેથી થતાં મહોટા ફાયદાના ગુણુ ગાતાં હતા તે વખતે ત્રણે ભાઈઓ એક બીબ્બને કહેવા લાગ્યા કે આપણે આપણી ચીજો જે ખરીદી લાગ્યા હતા. તેની તપાસ પેહેલાં કર્યે કેહમણા આ વખતે અભયસીંહ રાજા શું કરતા હશે, તો માલમ પડયું કે વૈદો તથા હકીમોથી ચોરડો ચીકાર ભરાઈ ગયો છે, અને દરેકના મોં ચીંતાતુર દેખાય છે.

પ્રીય વાંચક ! હવે તું તારાપુરનગરમાં પાછો પ્રવેશ કર અને તારાપુરનગરની રાજધાનીમાં શું શું ગડબડ મચી રહી છે. તે જરા તપાસ.

જે દીવસથી અભયસીંહ રાજાના ત્રણ પુત્રો ત્રણ દીસાએ છોડવામાં આવેલા ત્રણ તીરોની પાછળ દોડયા છે તે તીર અને તેની સાથે બીજી નવી જાતની વસ્તુ ક્યારે લાવી મને આપશે. તેના વીચારમાં ને વીચારમાં રાજા બહુ બીમાર પડી ગયો. વીચાર શકતી મંદ પડી જવાથી તેનું શરીર સુકાતું જવાથી તેણે અન્ન પાણી મુકી દીધું તેથી તેની બીમારી વધી પડી રાજાની આ બીમારી ઘણી વધવાથી રાજમહેલમાં અને નગરમાં બહુ શોક પસરી ગયો હતો. અને તે શોકથી તમામ નગર ભયંકર ભાસવા લાગ્યું. વૈદો અને હકીમોએ પોતાની દવાનો બહુ ઉપયોગ કર્યો. છતાં રાજાની બીમારી મટતી નથી. એવો મામલો જ્યારે ત્રણે ભાઈઓએ જોયો કે તુરતજ માનસીંહ જે વૈમાન લાગ્યો હતો તેમાં તે ત્રણે જણા

બેસી ગયાં અને રાજમહેલની અગાશીપર ઉતર્યા હવે ગુલા
બસીહે જે પંખો ખરીદ્યો હતો તેની તપાસનો વખત
આવ્યો. ત્રણે ભાઈઓ પોતાના પીતાની પાસે દોડી આવ્યા
અને જુવે છે તો તદ્દન મરણ તોલ હાલતમાં છે પછી
ગુલાબસીહે થોડુંક પાણી મંગાવ્યું અને પોતે મોં હાથ
મોંઘ પ્રભુની પ્રાથના કરી સુલેમાની પંખાથી પોતાના
પીતાને થોડો વખત પવન નાંખ્યો કે સેહેજ વખતમાં
જેમ માણસ ઉંઘમાંથી ઉઠે છે તે મીસાલ અભયસીંહ રાજ
ઉઠીને બેઠો થયો પણ તે પવનથી રાજની ખીમારીની ખુમા
રી ઉતરી નહીં, તે જોઈ સૈાથી ન્હાના કુમારે તરત એક
બાદશાહી ચાહાનો ડુખ્ખોઉઘાડી તેમાંથી થોડીક ચાહા કાઢી
પોતાને હાથે ચાહા તૈયાર કરી એક પ્યાલો પોતાના પીતાને
પાથો. આ બાદશાહી ચાહાનો એક પ્યાલો રાજના પેટમાં
જતાંજ રાજમાં ધઈક શક્તી ઉત્પન્ન થઈ. રાજએ તરત
ખીજો પ્યાલો માંગી પીધો અને તેનાથી વધારે આરામ
થયો.

આ પ્રમાણે રાજએ વૈદ અને હકીમનો દવા તજ અને
બાદશાહી ચાહા અને બાદશાહી કાફીનો ઉપયોગ કરવા લાગ્યો.

આ બાદશાહી ચાહ અને કાફીથી રાજની ખીમારી મટી
ગઈ, અને હુશીઆરીમાં આવી રાજનું કામકાજ કરવા લાગ્યો.

આ બાદશાહી ચાહ અને બાદશાહી કાફીના અસર
કારક ગુણથી પોતાને થયેલા લાભને માટે બાદશાહી ચાહ અને
બાદશાહી કાફીના જનાવનારને ઉપકાર માન્યો, અને સરવે

(૨૦)

નામ તેવા ગુણ.

જે કોઈ ધરાવતું હોય તે તે અમારી બાદશાહી ચાહી
અને બાદશાહી કોફીન છે કે જે દરેક સોખીન કુટુંબમાં

દરેકની સમગ્ર ખાટર
૧, ૧૧, અને ૧૧
રત્નોયા દબામાં ભર
વામાં આવે છે.

ઉમદા પીણા તરીકે માન્યતા
પામી છે.

બાનુઓ
તમારા બોયને સારી ચાહે
અને કોફી ખરીદવા મોકલો
ત્યારે બાદશાહી ચાહ અને
કોફીના નામની ચાહ આપવી
કારણ કે તેમાં સીલોનની
ઉચ્ચ ચાહે અને કોફીનું મીઠું
ચર છે. તેથી પીનારાઓને
ઘણાજ સંતોષ આપે છે
દરેક ઠેકાણે મળશે.

બાદશાહી ચાહ
લાલ લેબલની ચાહ
ગ્રીન લેબલની ચાહ
પીલા લેબલની ચાહ
પીયાર મોખા કોફી
ઉમદા ફરેશ કોફી
રોઝટી કસ્ટ

હરબારની સમક્ષ આ બાદશાહી ચાહુ અને બાદશાહી કાફીનો ઉપયોગ કરવાને, સર્વ પ્રજાને પ્રરમાબ્ધું.

રાજાએ એક મોટી હરબાર બરી, અને તે હરબારની વચ્ચમાં સરવેથી સરસ, સરવેથી સરસ ગુણ કરનાર, અને સરવેથી પ્રીય થઈ પડે એવી ઉત્તમ વસ્તુ લાવનાર પોતાના સરવેથી નહાના પુત્રને પોતાનું રાજ સોંપ્યું, અને તેને બાદશાહી ચાહુ અને બાદશાહી કાફીની શોધ કરનારનો ખીતાબ અર્પણ કર્યો.

પ્રીય વાંચક! હવે આ ગુલાબસીંહ રાજાના લગન ચંદ્રાવતી નગરના રાજા ચંદ્રસેનની પુત્રી રૂપસુંદરી સાથે થઈ રીતે થાય છે તે પર નજર કર અને તપાસ કે જના લખયા લેખ કદી ફીટતા નથી

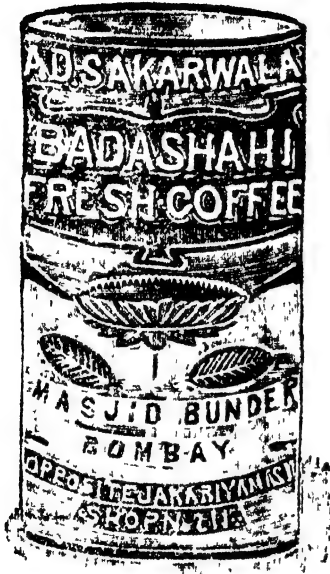
પ્રાચીન કાલમાં એક ચંદ્રસેન નામનો રાજા ચંદ્રાવતી નગરીમાં રાજ કરતો હતો તેને દરેક વાતે સુખ હતું. પણ તેની ઉંમર મોટી થયા છતાં તેને ત્યાં એકે ફરજ નહતું એતેકાક એક દીવસ તે હરબાર બરી ઉઠાસ દીલે બેઠો હતો તે વખતે બર હરબારમાં એક ફકીર ચાલી આવ્યો અને અરજ કરવા લાગો કે હું ઘણા દીવસનો ભુખો છું માટે મને કંઈ પણ ખાવાને આપો. રાજાએ હોકમ કર્યો કે ખબનામાંથી થોડા પૈસા એને આપવા. તે ન લેતાં ફકીર રાણીને મેહલે ગયો અને રાણી આગલ સવાલ કર્યો કે હું ઘણા દીવસનો ભુખો છું માટે મને કંઈ ખાવાનું આપો રાણીએ તે ફકીરને બેસવા

કહયું અને દાસી પાસે તેને માટે જમણુ અને પોવાને પાણી મંગાવી આપ્યાં. જમીને તે ફકીરે તે રાણીને પુછયું, કે હે બાઈ તું શું ફીકરમાં છે, માટે તે મને જણાવ. રાણીએ કહયું કે જોદાનું આપેલું મને સર્વે સુખ છે પણ કમનસીબે મારે ત્યાં બોલાદ નથી માટે એક ફરજંદની હું બાહેસમંદ છું. ફકીરે પોતાની ઝોલીમાંથી એક ફળ કાઢી આપ્યું અને કહયું કે આ ફલ છે તે તમો રાતે સુતી વખતે ખાજો અને જોદાની મેહ-રખાનીથી તમારે ત્યાં ફરજંદની વૃદ્ધી થશે. રાણીએ તે ફલ રાતે ખાધું અને થોડા દીવસ પછી રાણીને હમેલ રહ્યા. નવ માસ પુરા થવે રાણીએ એક પુત્રીનો જન્મ આપ્યો જે રૂપ અને રંગમાં એવો સુંદર હતી કે તેની જોડી મલવી તદ્દન અશક્ય હતી મોટી ઉમરે એક બચ્ચાંનો જન્મ થવાથી રાજા અને રાણી બંને તે છોકરી રૂપસુંદરીપર જાન ફીદા કરવા લાગ્યાં હવે દીનપર દીન તે રૂપસુંદરી મોહતી થતી ગઈ એમ કરતાં દેશ પરદેશથી તે રૂપસુંદરીના માગાં આવવા લાગ્યાં જે જાણી પેલી રૂપસુંદરીએ તેના બાપને કહયું કે હું તો મારી મરજી પ્રમાણેના લાયકીવાલા અને અકલમંદ ખાવીંદ સાથે લગન કરીશ. માટે મને રહેવા માટે એક જુદો મહેલ બંધાવી આપવો, અને મારા હાથ હેથલ ચાર પાંચ દાસીઓ આપવી. તે મુજબ તેના બાપે તેને મહેલ બંધાવી આપ્યો. હવે દેશે દેશના જે કોઈ રાજપુત્રો તે શહેરમાં ફરવા આવે તેને તે રૂપસુંદરી પોતાના મહેલમાંથી જોય અને જો પોતાને પસંદ આવે તો દાસીને મોકલી તે રાજપુત્રને બોલાવી મંગાવે અને એક અતી

ચાહ અને કોફીનો સ્વદેશી સાહસ.

ચાહ અને કોફીનો ઉપયોગને લગતાં એક સ્વદેશી

સાહસની નોંધ લેતા સંતોષ ઉપજે છે એ સાહસ ઉપાડી લેનાર અહુસ્થ મી. એ. ડી. સાકરવાલા છે. જેવણે જાણીતા અને પ્રખ્યાત બગીચાઓની ઉત્તમ ચાહ અને કોફી જાતી દેખરેખ હેઠલ તઇયાર કરાવી તેનું બહોલા પાયાપર વેચાણ કરવા માંડ્યું છે.

મી. એ. ડી. સાકરવાલાની એ બાદશાહી ચહા તથા બાદશાહી કોફી સુંદર ટીન ના ડાબદાઓમાં વેચાય છે. અને તેમાં સમાયેલા ઉચા

પ્રકારનાં માલ તરફ જોતાં કીંમત ઘણી મધ્યમ છે. મી. એ. ડી. સાકરવાલાએ એ ઉપરાંત હીન્દુ નવા વરસના ટકાઉ કેલેન્ડરો પણ બહાર પાડ્યાં છે.

“પારસી” સાંજનો વધારો

તા. ૨૮ મી અક્ટોબર ૧૯૧૧

સુંદર ચોરડામાં બેસાડે અને બીજી દાસી તે રાજપુત્ર આગલ એક થાલ લઈ આવે જેની અંદર છુટાં પાન, સોપારી (આખી તેમજ કાપેલી) એલાયચી ચુનો, લવંગ, જાયફળ, કેશર. કરતુરી, તથા ૪ પાનના બીડાં તૈયાર અને રોકડા રૂપીઆ પોનીવીસ તે થાલમાં લઈને હાજર થાયે જે રાજપુત્રો પરણવાના હરખમાં આવી ઉછાછલાપણે પેલી થાલ લઈ ખુશબોદાર પાનનું બીડું ઉપાડી ખાઈને મોહડું લાલચોલ બનાવી હસતે મુખે પેલા રૂપીઆ પોતાની જેબમાં મુકી પેલી થાલી દાસીને સવાધીન કરે એટલે પેલી દાસી ઉપલી થાલ લઈ રૂપસુંદરી પાસે જાય જે જોઈ રૂપસુંદરી ગંભીર ચેહરે દાસીને પ્રમાણે કે પેલા રાજપુત્રને રૂપસદ લેવા કેહવે. હવે દાસી પોતાને મલેલા હુકમ પ્રમાણે કામ બજાવે એટલે પેલા રાજપુત્રને રૂપસદ લેવી પડે અને વીચારમાં અને વીચારમાંજ કેટલોક વખત પસાર કરી પસતાયે એ પ્રમાણે ઘણાક દીવસો વહી ગયા અને ગામમાં પોકાર થઈ ગયો કે, રાજાની રૂપસુંદરી પોતાને માટે એમાં કંઈ લેદ ધરાવતી હોવી જોઈએ.

હવે આએતરફ પેલી રૂપસુંદરી ગંભીર ચેહરે ઉદાસ બની બેઠી હતી તેને પેલી દાસી કેહવા લાગી કે આજે તમો એટલા ઉદાસ કેમ છો તે કહો ? ખોદા તમારી મુરાદબર લાવશે એવી મારી દુવા છે. એમ કહી પેલી રૂપસુંદરીને કેટલીક ધીરજ આપી પછી થોડોક વખત એમજ પસાર થયો. પણ ખોદાની એવી મેહરબાની થઈ કે પેલા અભયસીંહ રાજાનો પુત્ર ગુલાબસીંહ અંદ્રાવતી નગરમાં ફરતો ફરતો આવી પોહંચ્યો.

કારણ કે ચંદ્રસેન રાખની રૂપસુંદરી સાથે એના લગ્ન થવાના હશે તેથી રૂપસુંદરીની હકીકત એને ખબર પડવે ગુલાબસીંહ રાખ રૂપસુંદરીના મેહલની સામેથી મેહલની કારોગીરી નીહાલતો ઉભો છે જેની ઉપર રૂપસુંદરીની નજર પડતાં દાસીને હોકમ કર્યો કે પેલા ઉભેલા ચતુર જવાન પુરૂષને બોલાવી લાવે.

તુરતજ હુકમ બળવવામાં આવ્યો અને પેલી દાસી ગુલાબસીંહને બોલાવી લાવી અને તેને શણગારેલા દીવાન ખાનામાં બેસવા આસન આપ્યું પછી દાસી રૂપસુંદરી ની પાસેથી તૈયાર કરી રાખેલ પાનની રકેબીમાં પોણીવીશ રૂપીઆ સાથેની રકેબી લાવીને રાજકુમાર ગુલાબસીંહની હજુરમાં સામે મુકી ઉભી રહી. રાજકુમાર ગુલાબસીંહ નજર કરતાં પાનની રકેબીમાં રૂપીઆ પોણીવીશ જોઈ વીરમય પામ્યો. ચતુર રાજકુમારે ઝટ પેલા પાનોની રકેબીમાંથી ચાર પાન લઈ પોતાના હાથે બે પાન બોડીઓ બનાવી તથા રકેબીમાં જે આખી સોપારીઓ હતી તેમાંથી એક લઈ મુડી વતી બારીક કાપીને ભુકો કરીને રકેબીમાં ઢગલો કરી મુક્યો પોતાના હાથમાં લીધેલા પાનને ચુનો કાઢી લગાડી સોપારી એલચી, બચકળ, કેશર, કરતુરી નાંખી બે બોડાંઓ બનાવ્યાં લવંગ ખોસી રકેબીમાં મુકી જે પોણીવીશ રૂપીઆ હતા તેમાં આઠ આના ઉમેરી સવા વીસ કરી રકેબી દાસીને લઈ જવા કહ્યું, આ સઘળું પાસે ઉભી રહેલી દાસી આ ચતુર રાજકુમારની હુશીયારી જોઈ રકેબી લઈ ખુશી ખુશી થઈ

સાહેબો,

તમે બાદસાહી ચાહ અને કોફીનું નામ વાંચો અથવા સાંભળો ત્યારે બાણુવું કે તેના કરતાં વધુ સંતોષ આપનાર સહવારનું પીણું બીજું કંઈ નથી તેથી સહવારનાં ખુસનુમાં ખ્યાલમાં ડબલ વધારો કરી ખુસી રાખસે કારણ કે તેમા સીલોનનીજ ચાહનું ઉચું મીઠ્ઠ્યર છે તેથી ટુંક વખતમાંજ તેના પીનારાઓને સંતોષ આપી વીખ્યાતી મેલવી છે.

દરેક ઠેકાણે મળે છે.

તમારા સ્નેહી કોણ ?

આખા દીવસનાં કરેલ કામમાંથી તમારા શરીરમાં વ્યાપેલી સુસ્તીને હઠાવનાર બાદસાહી કોફી અને બાદસાહી ચાહાને ફક્ત એકજ કપ કે જેણે લાખો ઉદાસીઓને ઉત્સાહી બનાવ્યા છે.

બાદસાહી ટી. એન્ડ કોફી ડીપો.

પોતાની બા સાહેબ રાજકુમારીની પાસે જઈ રકેબી ચુકી. રાજકુમારી રૂપસુંદરી રકેબીમાં મુકેલી નવી પાનની બીડી તથા સોપારીનો કરેલો ઢગલો તથા સવાવીશ રૂપીઆ જોઈ અતુર રાજકુમાર ગુલાબસીંહની પરીક્ષા કરી તરતજ પોતાની દાસીને ગુલાબસીંહને પોતાની પાસે બોલાવવા મોકલી. દાસી રાજકુમાર ગુલાબસીંહની પાસે જઈ કહ્યું કે આપ નામદારને મારી બાઈ સાહેબ આપને પોતાની હજુરમાં બોલાવે છે માટે પધારો તેથી ગુલાબસીંહ રૂપસુંદરી પાસે ગયો તો રાજકુમારીનું રૂપ જોઈ ખુશી થયો, તેમજ રૂપસુંદરી રાજકુમાર ગુલાબસીંહને જોઈ મોહ પામી એકબીજાને ચાહવા લાગ્યા રાજ ગુલાબસીંહ રૂપસુંદરી આગળ આવે ચોપટની બાજુ રમે વાતો કરે અને આખો દીવસ ગમતમાં ગુજરે. હવે એ વીથેની વાત રાજા ચંદ્રસેનને લોકોએ કાન ભંભેરાવીને કહી જેથી ચંદ્રસેન રાજાને ગુસ્સો લાગ્યો, જેથી ચોકીદારોને રૂપસુંદરીના મહેલ તરફ મોકલ્યા કે જે કોઈ એક પુરૂષ રૂપસુંદરીને મેહેલે આવે કે તુરત તેને પહરેજ પકડી કચેરીમાં લઈ આવવો.

ચંદ્રસેન રાજાનો હુકમ થતાંજ ચોકીદારો રાજકુમારીને મેહેલે ગયા બીજે દીવસે સહવારે જેવો ગુલાબસીંહ રૂપસુંદરીને મેહેલે આવ્યો કે તુરતજ પેલા ચોકીદારોએ તેને પકડી રાજા ચંદ્રસેનની દરબારમાં લઈ ગયા જ્યાં રાજાએ ગુલાબસીંહને જોઈને પુછ્યું કે તમે દરરોજ રાજકુમારીને મેહેલે આવો છો? ગુલાબસીંહ કહ્યું કે હા? રાજાએ કહ્યું કે એમાં

શું ભેદ અને ભરમ છે તે કહો અગર નહીં તો તમેને સુલી એ ચઢાવવામાં આવશે.

ગુલાબસીંહે કંઈ પણ ખુલાસો કીધો નહીં અને હીગમુંઢ જેવો ઉભો રહ્યો. ચંદ્રસેન રાજાને કંઈ પણ ખુલાસો ન મલવાથી ભર દરબારમાં ઘણુંજ ખરાબ લાગ્યું. છતાં ગુલાબસીંહની તરફ કાંતી બેઠે રાજા વીચારમાં પડ્યો તો પણ બે ત્રણવાર આ બાબદનો ખુલાસો કરવા ગુલાબસીંહને સમજાવ્યું. પણ ફોકટ અંતે ચંદ્રસેન રાજાએ હોકમ કર્યો કે એને સુલીએ ચઢાવો કે એવા બીજા બદમાસો એટલી હદ સુધી હીમત કરી એવાં પગલાં ભરે નહીં. આવા તાનાબનીના શખુનો સહેન કરી ગુલાબસીંહ મુંગો મુંગો મારાઓની સાથે નીકળ્યો.

હવે એ ફાંસી દેવાની જગાએ જવાનો રસ્તો રૂપસુંદરીના મેહલ આગલથી હતો. જે રૂપસુંદરી બારીએ બેસીને રાહ બેતી હતી તેને માલમ પડ્યું કે ગુલાબસીંહને ફાંસી દેવા મારાઓ લઈ જાય છે તેથી તુરત દાસીને હોકમ કીધો કે એક મટકી લાવે અને તેમાં પાણી ભરીને જે મારાઓ ગુલાબસીંહને પકડીને સુલીએ ચઢાવવા લઈ જાય છે ત્યાં તે મટકી લઈ જઈ ગુલાબસીંહના પગ આગલ ફાંસી આવે. તુરતજ રૂપસુંદરીના હોકમ મુજબ એક પાણીના મટકી પાણીથી ભરેલી દાસીએ લઈ જઈને ગુલાબસીંહના પગ આગળ ફાંસીને ચાલી આવી એટલે ગુલાબસીંહે કહ્યું કે મારાઓ તમે મને રાજા પાસે પાછો લઈ જાવો હું ચંદ્રસેન રાજા સાથે ખુલાસો કરવા માંગુ છું. ગુલાબસીંહનું તરફ રૂપ બેઠે મારા-

(૨૬)

વધુ અભિપ્રાય

બાદસાહી ચહા કોફી

મો. એ. ડી. સાકરવાલા જેઓ જકરીયા મસજીદ પર પોતાનો ધોકતો ધંધો ચલાવે છે તેઓ તરફથી એમની બાદસાહી ચહા અને કોફીના પેકેટ અમને મોકલવામાં આવેલા તે પેહોન્યા છે અને તે માટે એ ગ્રહસ્થાનો ઉપકાર માનીએ છીએ એ ચાહ અને કોફીનો ઊપયોગ કરી જોયા પછી અમારા ઘરાકના ગવરનર—કેમજે અમારા કરતાં એ બધી સરસ સારી ચીજમાં તેઓની પારખ અને પરીક્ષા સકિત ઘણીજ છે અર્થાત ખાવા પીવાનું ખાઈપીને સારૂ નરસુ પારખી આપવામાં એ ગવરનર “ એક્સપર્ટ ” છે તેઓ મત આપે છે કે વગર શકે કોફી સારી છે.

આ ચા કોફીની અમારા વાચનારા વર્ગને ખાત્રી સાથે ભલામણ કરી શકસે એકાદ અજમાઈશમાં ઠંઈ ગયું નહીં ટેસ્ટ તથા સ્વાદમાં ગાલ ખરેખર સારો છે.

કુરસદ—ડીસેમ્બર માસ ૧૯૧૧

એને હયા આવવાથી ગુલામસીંહને ચંદ્રસેનની દરબારમાં લઈ ગયા. તે જોઈ ચંદ્રસેન રાજ પુછ્યા લાગા કે શા કારનસર એને પાછો લાવ્યા ? તે વખતે ગુલામસીંહે કુનશ બળવી જવાબ આપ્યો કે હે મહારાજ ? ગરડન મારો તો હાજર છું મગર જીવતદાન બક્ષો તો આપને ખુલાસો કરું. ચંદ્રસેને કહ્યું બયાન કરો. ગુલામસીંહે કહ્યું હે રાજ ધીરાજ ? આપની પુત્રી રૂપ સુંદરી જે જુદો મહેલ બાંધો રહી હતી અને રાજ જે તેન ધ્યાનમાં આવે તે રાજપુત્રોને મહેલમાં બોલાવતી અને તેમના સામે પાન, સોપારી, પાનના બીડાં એલચી, લવંગ. ચુનો કાચો કેશર, કસતુરી, નયફલ, નવત્રી અને રોકડા પોણીવીશ રૂપીઆ એક થાલીમાં મોકલતી હતી તે એક તેણીનો સવાલ હતો અને તેનો જે કોઈ ઉત્તર ન આપતા તે લોકો ફજેત થઈ વીચારમાં આવ્યા જતા હતા હવે જ્યારે મારી સામને એ થાલ લાવી મુક્યો. ત્યારે મેં વીચાર કર્યો કે ૪ તૈયાર બીડાં અને વલી બીડાંનો બીજો છુટો સામાન શું કામ રાખ્યો હશે ? તથી મેં અકલ દોડાવી કે એ રાજપુત્રી કુંવારી હશે અને લગનને માટે પોતાને લાયકનો અકલમંદ નર શોધતી હશે તેથી તુરત પેલાં પાન માંથી ૪ પાન કાઢી દરેક મસાલો નાંખીને બે બીડાં બનાવ્યાં એક એ રૂપસુંદરીને માટે અને એક મારે માટે પેલી આખી સોપારીમાંથી એક લઈને તેનો સુડીથી બારીક કાપી ઢગલો કીધો.

(એની મતલબ એકે અગરબો આ સોપારી માફક મારા શરીરના કટકે કટકા કરશે. તોપણ આ બેઠ કોઈને કહીશ

નહીં,) અને પેલા પોણીવીશ રૂપીઆમાં આઠ આના ઉમેરી સવાવીશ કીધા (કે તમે પોણીવીશ છો તો હું સવાવીસછું) અને પેલી રકેબી રૂપસુંદરી આગલ મોકલી જે જોઇ પોતાનો જવાબ મલવાથી રૂપસુંદરી ખુશી થઇ જેથી મને અંદર ખેલાવ્યો અને તે દીવસથી અમારો બંનેના રનેહ બંધાયો, હવે જોવો કે મારામાં જે જે કશુર હોય, તો તેની મને શીક્ષા કરો.

આ સાંભળી ચંદ્રસેન રાજાએ સવાલ કર્યો કે જ્યારે તમે સોપારીનો ભુકો કર્યો હતો તે એ મતલબથી કે શરીરના ટાપીને તુકડે તુકડા કરવા છતાં આ ભેદ કોઇને કહીશ નહીં ત્યારે જ્યારે તમોને ફાંસીનો હોકમ થયો કે તમોએ તો તે ભેદ ખોલી નાંખ્યો.

ગુલામસીંહે કહ્યું મહારાજ ? એમ નથી. મને જ્યારે ફાંસી દેવા લઇ જતા હતા ત્યારે રૂપસુંદરીએ મને જોયો કે તરત પોતાની એક દાસીને પાણીની એક માટલી ભરી મારી પછવાડે મોકલી. તે દાસીએ આવી મને ચોકીદારો ફાંસી દેવા લઇ જતાં હતા ત્યાં આવી મારા પગ આગળ ફેડાં આલી ગઈ ત્યારે હું સમજ્યો કે રાજાને આ વાત જાહેર કરવાને મને હુકમ થયો, તેથી આ હકીકત આપને કહી સંભલાવી.

આ બાબત જ્યારે ચંદ્રસેને બધી સાંભળી ખુશી થઈ ચોકીદારો પાસેથી મુક્ત કરી પોતાની પાસે બેશાડી પુછ્યું કે તમે કોણ છો, ક્યાંથી આવો છો તે સરવે હકીકત બધી પોતે ઘણા ખુશ થયો, પછી સરવે પ્રજાને હુકમ કર્યો

કે આવતી કાલથી રાજકુવરીના લગ્ન તારાપુરનગરના રાજાના પુત્ર આ ગુલાબસીંહની સાથે કરવાના છે, માટે શહેરમાં ચાર દીવસ સુધી આનંદ ઓછવ કરવો, ધામધુમ સાથે રૂપસુંદરીના વીવાહ ચંદ્રસેન રાજાએ ગુલાબસીંહ સાથે કરી આપ્યાં

તે મુજબ બાદશાહી ચાહ અને બાદશાહી કાફીની ખરો ખુબીઓ પીછાની સરવે આલમે વાપરી જોવી અને ખીબાઓને તે માટેની લલામણું કરવી.

ચેતવણી.

અમારા મુંબઈના અને બહારગામના આહુકાને જણાવીએ છીએ કે આજકાલ હરીફાઈના સંબળ પરીણામે દરેક લોકો ચાહ ખરીદવામાં ઠગાય છે. તેથી તેઓએ દરેક ધ્યાનમાં રાખવું કે “બાદશાહી” નામ વાંચવા પછીજ ડબો ખરીદવો જોયો ઠગાવાની ધાસ્તી રહેશે નહિ.

દરેક ડબો પેક છેકે નહિ તેની પુરતી ખાતરી કરવી.

અમારા એજન્ટો.

અબદુલકાદર નુરભાઈ એન્ડ સન્સ

નેપોયર રોડ, કરાંચી.

એસ. મહમદ અશરફ ખીયાતી બજાર, કાનપુર.

બાદસાહી કૌફી

અને

બાદસાહી ચાહ

૨૧૧, જકરીયા મસજદ મુ'બઇ

